Media Monitoring Report

SPECIAL EDITION – September 2018

ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပ့ၢ်လီၢ် (သၢဘျီတဘျီ)

Nay Pyi Taw, 11-16 July 2018

Credit : Shan News

တၢ်ဂ့ၢ်ဂၢ်ထံး[1-2]

ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် မၤ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢ ဘျီတဘျီ ဖဲနူၤ်ပျံၣ်ဒီၣ် စးထီၣ်လါယူၤလံ ၁၁-၁၆ ၂၀၁၈, တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဒိကနၣ်အီၤလၢခၢၣ် စးလၢအကယၤတဖၣ် လၢပဒိၣ်, သုးမုၢ်ဒိၣ်, ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်, ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်, ဒီးဘျီၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ်, ကမျၢ်ပှၤတဝၢကရၢ, တမံၤလၢတၢ်ကွဲမုာ် ဒီးပှၤထီၣ်ဒိကနၣ်တၢ်တဖၣ်လီၤ.

Credit : Myanmar State Counselor's Office

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မ့ၢ် ကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ကျဲးစၢး လၢကမၤကတၢၢ်စုကဝဲၤတၢ်ထီဒုၣ်ဒါလၢအနံၣ်လၢအဆံတဖၣ်လၢကီၢ်သုးမုၢ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်အဘၢၣ်စၢၤ, လၢကပာ်လီၤဂၢ်ခီၣ်ထံး လၢတၢ်ကသူၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ဖဲဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ်, လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ တၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, ဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ် ဒ်တၢ်အၢၣ်လီၤသကိးအီၤလၢ ထံကီၢ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးအတၢ်အၢၣ်လီၤ Nationwide Ceasefire Agreement (NCA) အပူၤ, လၢကီၢ်ပဒိၣ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ် ဆဲးလီၤဝဲဖဲလါအီးထိဘၢၣ် ၂၀၁၅ နံ့ၣ်လီၤ.

ကမျၢ်ပဒိၣ်လၢအခဲအံၤ ဟ်တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အရှဒိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤဆိအီၤဘၣ်ဆၣ်, စုကဝဲၤတၢ်ထီဒုၣ်ဒါလၢအမၤအသးဒံးလၢ ယိၤဒိၣ်ကီၢ်စဲၣ် ဒီးကခ့ၣ်ကီၢ်စၢ်, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘှီလိာ်ဒီးက

ရှ့ၢ်ဆဲး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤ, လီၤဆီဒၣ်တၢ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဖဲလါမၤရ့ၤ, တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တြီတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် တုၤလၢလါယူၤလံ ၂၀၁၈ နှၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤကွံာ်ခံဘျီ, လၢတၢ်မၤအီၤဖဲလါအီကူးလီၢ်ခံကတၢၢ် ၂၀၁၆ ဒီးလါမ့ၤ ၂၀၁၇ အဆၢကတိၢ်, တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤသန့ ၃၇ ထံၣ်, လၢတၢ်ဆဲးလီၤဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့တၢအသိးလီၤ. သန့သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်ထွဲထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်, ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီးခိၣ်ဃၢၤန့ဆၢၣ်, ဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤအိးထီၣ် [3-8]

ထံကီၢ်ပှၤကူၣ်လိာ်တၢ် ဒီၢ်အီၣ်ဆါစူးကံ့ၣ်, သုးမုၢ်အခိၣ် သုးခိၣ်ကျၢၢ်မ့အီၣ်လၢ်, ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ်, စီၤမူၤတူစ့ဖိ, ဒီးရၢၢ်ခၢၣ်ဒီကလုာ်ပၣ်တံၣ် ပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤခံဂၤတဂၤ, ဒီၢ်အ့နူၣ်စ့ၣ် ကတိၤအိးထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, လၢကီၢ်ပဒိၣ်, ကီၢ်သုးမုၢ်, ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ် ဒီးထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်အတဖၣ် အခၢၣ်စးအဂီၢ်နှၣ်လီၤ.

အီၣ်ဆါစူးကံ့ၣ်

လၢအတၢ်ကတိၤအိးထီၣ်အပူၤ, အီၣ်ဆါစူးကံ့ၣ် ပာ်ဖျါအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်မၤယံာ်မၤနီၢ်သးလၢတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, စံးဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဒ်နှၣ်အသိး မ့ၢ်တၢ်အရှဒိၣ်လၢ တၢ်ကဃုသကိးထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်အစၢလၢထံကီၢ်အဂီၢ်နှၣ်လီၤ.

"ယဘၣ်ယိၣ်လၢ တၢ်မၤယံာ်မၤနီၢ်သးလၢတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် ကမၤဘၣ်ဒိပပှၤကမျၢၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကမၤန့ၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဝဲနှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢ ပကျဲးစၢးဘှါရဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ လၢထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးအကျဲ ခီဖျိတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤနှၣ်လီၤ."

ထံကီၢ်ပှၤကူၣ်လိာ်တၢ်, ဒီၢ်အီၣ်ဆါစူးကံ့ၣ်, လၢအပၢၤစ့ၢ်ကီးလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤလၢ ဒီကလုာ်တၢ်ဃူလိာ်ဖိးလိာ်က့ၤ ဒီးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ဝဲၤလီၢ်, ကွဲမုာ်ကရူၢ်တဖၣ်ကဆဲး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤ, ဒီးစံးဝဲလၢ NCA တမ့ၢ်တၢ်အကတၢၢ်ဘၣ်, မ့မ့ၢ်တခီမ့ၢ်တၢ်စးထီၣ်အခီၣ်ထံး လၢကရူၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် ကမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကျဲပူၤအဂီၢ်လီၤ.

"ပတပတုာ်ဖဲ NCA တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်. ဒ်သိးတၢ်ကပတုာ်စုကဝဲၤတၢ်ထီဒုၣ်ဒါအဂီၢ်, မ့ၢ်တၢ်အရှဒိၣ်လၢပကဘၣ်အိၣ်ဒီး ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်အၢၣ်လီၤတခါခါ မ့တမ့ၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤသကိးတခါခါ လၢကရၢလီၤဆီခဲလၢာ် အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲသ့နှၣ်လီၤ."

လၢကရူၢ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်လၢတဆဲးဒံး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, အဝဲဒၣ်တဲလီၤတံၢ်ဝဲ, "တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အတြဲၤ" အိၣ်အိးထီၣ်သးဒၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အိးထီၣ်အမူး ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဒိကနၣ်စ့ၢ်ကီးအီၤလၢ ကရၢဖိခွံဖုလၢကလံၤစိးသိၣ်မုံၤကရၢ မ့တမ့ၢ် ဖဲဒရဲၣ်ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်တဲသကိးဒီးတၢ်ကူၣ်လိာ်သကိးကမံးတံာ် Northern Alliance, or Federal Political Negotiation and Consultative Committee လၢဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢကရူၢ်အဂံၢ်ဘါဆူၣ် ဝးကီၢ်စဲၣ်စၢဖှိၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်, လၢကီၢ်ပဒိၣ်ကွဲမုာ်အီၤ ဒ်ပှၤထီၣ်ဒိကနၣ်တၢ်အသိးလီၤ.

မ့အီၣ်လၢ်

မ့ၢ်လၢ NCA မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤလၢအဖိးသဲစး, လၢဘၣ်တၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤအီၤလၢသဲစးဘျိၣ်ဒိၣ်ဖဲ ၂၀၁၅ အဃိဒီး, သုးမုၢ်ခိၣ် သုးခိၣ်ကျၢ်မ့အီၣ်လၢ် တဲလီၤတံၢ်ဝဲ မ့ၢ်တၢ်အရှၤဒိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်လဲၤထွဲဒ် NCA အကျဲအသိး လၢတၢ် ကမၤန့ၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် ဒီးဃုန့ၢ်တၢ်အစၢလၢ ထံကီၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

"ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကိးဖုဒဲး ကဘၣ်ဆဲး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိမိၣ်လၢ တၢ်တလိၣ်ဆဲး NCA ဘၣ်, မ့ၢ်လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတအိၣ်အဃိ ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤလၢအဂၤတဖၣ်အိၣ်ပာ်လံအဃိ, တၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးတဖၣ် ကမ့ၢ်တၢ်လၢအထီဒါဒီးဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံးအကျဲသနူန့ၣ်လီၤ."

တၢ်ကတိၤလၢ သုးခိၣ်ကျၢ်မ့အီၣ်လၢ်ကတိၤထီၣ်ဝဲတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါကီၢ်သုးမုၢ်အတၢ်ပာ်သးလၢ တၢ်မၤတၢ်မုာ် တၢ်ခုၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်သးကျဲန့ၣ်လီၤ.

"ကီၢ်ပဒိၣ်ဒီးကီၢ်အသုးမုၢ် တီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကျဲမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ တမ့ၢ်လၢပဂံၢ်စၢ်အဃိဘၣ်, ဘၣ် ဆၣ်မ့ၢ်လၢပဟ့ၣ်လီၤပသးလၢ ထံကီၢ်အတၢ်ဘၣ်ဘျုးအဂီၢ် ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ကမျၢ်တဖၣ်အဂီၢ်အဃိလီၤ." သုးခိၣ် ကျၢ်မ့အီၣ်လၢ်စံးဝဲ, စံးဒံးဝဲလၢ ကရူၢ်ခဲလၢာ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒိးနီၢ်နီၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် ဒီးမၤထွဲ NCA တၢ်အၢၣ်လီၤန့ၣ်ဒီး, ကျဲ အသိၣ်တဖၣ် ကဘ့ၣ်ဝဲလီၤ.

"ပှၤကိးဂၤဒဲး လၢကဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဂ့ၢ်အခၢးတအိၣ်ဘၣ်အလီၢ်, ကဘၣ်ပၢၤအပှၤဒၣ်ဝဲလီၤ." အဝဲဒၣ် စံး, လၢအဲၣ်ဒိးတဲဘၣ်သးကရူၢ်လၢတဆဲး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤတဖၣ်လီၤ.

သနာ်က့, တၢ်ကတိၤလၢ ပဒိၣ်ဒီးသုးမုၢ်မၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် "တမ့ၢ်လၢပဂံၢ်စၢ်အဃိဘၣ်" ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သီၣ်တၢ်သဲ လၢကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤအကျါ, လၢအပာ်ဝဲဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကတိၤမၤပျံၤလီၤ.

ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဂ့, လၢအမ့ၢ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ်ခံဂၤတဂၤ, စံးဝဲလၢ သုးမုၢ်ခိၣ်အတၢ်ကတိၤ လီၤ ဂာ်ဒ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ် ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်တဖၣ်လီၤ.

"ကရူၢ်တဖၣ်အဂံၢ်ဆူမ့ၢ်ဂ့ၤ, တဆူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တမ့ၢ်တၢ်အရှ့ ဒိၣ်လၢ တၢ်ကသူၣ်ထီၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအဂီၢ် ဘၣ်. တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကျဲက ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်ခဲလၢာ် ကဘၣ်နာ်လီၤပၣ်ဃုာ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ."

ခၢၣ်စးတဘျုးဂၤလၢကလုာ်ဒူၣ်အကျါ အသးတမုာ်ဒံးဒၣ်ဒီးမ့အီၣ်လၢ်အတၢ်ကတိၤအိးထိၣ် လၢအပူၤကွံာ်တနံၤ, လီၤဆီဒၣ်တၢ် တၢ်ကတိၤလၢအစံး, ထံကီၢ်အသုးမုၢ် မ့ၢ်ခၢၣ်စးလၢကီၢ်ပယီၤကလုာ်ဒူၣ်ခဲလၢာ်အဂီၢ်တခါန့ၣ်လီၤ.

အီၣ်ဆါစူးကျံၣ် ဒီးမ့အီၣ်လၢ် ကတိၤလီၤတၢ် ဖဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အိးထိၣ်

Credit: Associcate Press

ခၢၣ်စးလၢကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရၢ ဒီးထံရူၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်, သုးခိၣ်ကျၢ်မူၤတူစ့ဖိ ဒီးဒီၢ်အ့နူၣ်စ့ၣ် ဟ့ၣ်နီၤလီၤစ့ၢ်ကီးအဝဲသ့ၣ်တၢ်ထံၣ် ဖဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အီးထီၣ်

Credit: Getty Images & Mizzima

မူၤတူစ့ဖိ

ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ်, သုးခိၣ်ကျၢ်မူၤတူစ့ဖိ အတၢ်ထံၣ်လီၤဆီအိၣ်တမံၤဒၣ် လၢတၢ်ကသူၣ်ထီၣ် ဒီကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး ဒီးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်လၢထံကီၢ်အဂီၢ်လီၤ. လၢအတၢ်ကတိၤလီၤတၢ်လၢတၢ်ကတိၤအီးထီၣ်အမူး လၢကရၢဆဲး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤတဖၣ်အခၢၣ်စး, စံးဝဲ လၢ,

"ဒီကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကသူၣ်ထီၣ်အီၤ ခီဖျိတၢ်မၤန့ၣ်ဆူၣ် ဒီးသုးဂံၢ်ဘါတၢ်ဆိၣ်သန်းတသ့ဘၣ်. ဒီကလုာ်တၢ်ရိဖှိၣ်ဃူဖိး တၢ်ကဘၣ်သူၣ်ထီၣ်အီၤခီဖျိ တၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, ဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် လီၤ. တၢ်ကဘၣ်သူၣ်ထီၣ်အီၤခီဖျိ တၢ်နာ်န့ၢ်အီၣ်, တၢ်နၢ်ပၢၢ် ဒီး, ဒီးတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါန့ၣ်လီၤ."

"ပဆိမိၣ်လၢ ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်စံးကတိၤ လၢတၢ်မၤအီၤချ့သဒံး, တကဲတၢ်မၤစၢၤလၢ ဒီကလုာ်တၢ်ဃူလိာ်ဖိး လိာ်အဂီၢ်ဘၣ်, ဒီးဘှါရှဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီတသ့ဘၣ်."

ဒီၢ်အ့နူၣ်စ့ၣ်

ဒီၢ်အ့နူၣ်စ့ၣ်, လၢအမ့ၢ်ပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤခံဂၤတဂၤ လၢရၢၢ်ခၢၣ်ဒီကလုာ်ပၣ်တံၣ်, ကတိၤလီၤတၢ်လၢ ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်အခၢၣ်စး, ဟ်ဖျါအတၢ်ထံၣ်လၢ တၢ်ကဘှါရှဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ ပဃီၤကလုာ်နီၣ်ဂံၢ်အါ ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ပှၤနီၣ်ဂံၢ်စှၤကရူၢ်အဘၣ်စၢၤ ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်လီၤ.

"ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် တၢ်တကြၢးဟ်အဝဲသ့ၣ်ဒ် အတၢ်ထံၣ်အံၣ် ဒီးတ့ၢ်တခီတၢၤတၢ်ဘၣ်. ပအဲၣ်ဒိးမ့ၢ်လၢ်ဘၣ်သး လၢ ကရူၢ်လၢအဂံၢ်အဘါဆူၣ် လီၤဆီဒၣ်တၢ်ပဃီၤပၣ်တံၣ်လၢအဒိၣ် ဒီးကီၢ်အသးမ့ၢ်လၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖၣ် ကဟ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သူၣ်လၢ်သးလၢ်န့ၣ်လီၤ. ညီနုၢ်တၢ်သူၣ်အံၣ်သးအံၣ် ဟါမ်ၢ်ကွံာ်ဝဲ ဖဲအိၣ်လၢတၢ်သူၣ်လၢ် သးလၢ်အဖီလာ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢတၢ်ဆှၢနှာ် လၢတၢ်ကတိၤသကိးအီၤအဂီၢ် ဘၣ်တၢ်ညိကွံာ်ဖဲ ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်တၢၣ်ပီၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကမံးတံာ်သဃဲၤ တချုးလၢတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်[12]

တချုးလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်တၢၣ်ပီၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် ကမံးတံာ်သဃဲၤ Union Peace Dialogue Joint Committee (UPDJC) ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢ တၢ်မုာ်တၢ် ခုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢတၢ်ဆှၢနှာ် ၃၂ ထံၣ်အကျါ, ထဲလၢ ၁၂ ထံၣ်ဧိၤဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤလၢ တၢ်ကတဲသကိးအီၤအဂီၢ် ဖဲပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လီၤ. UPDJC တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲလါအီးထိဘၢၣ် ၂၀၁၅, ဒီးအမူအဒါမ့ၢ်ဝဲ ကဘၣ်ကွၢ်ထွဲထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်တဲတၢ်မၤကျဲ , ပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီး တၢ်ကိးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လီၤ.

UPDJC အန့ၢ်ရဲၣ်ကရၢ ကရၢဖိအိၣ်တဆံယ့ၢ်ဂၤ, ခၢၣ်စးယ့ၢ်ဂၤလၢ ကီၢ်သုးမုၢ်, ကီၢ်ပဒိၣ် ဒီးထံကီၢ်သဲစးဘျိၣ်ဒိၣ်, ယ့ၢ်ဂၤဘၣ်တၢ်ဃုထၢလၢ ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်, ဒီးယ့ၢ်ဂၤတၢ်ဃုထၢအီၤလၢ ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်လၢအ ဆဲးလီၤမံၤသၣ်တဖၣ်လီၤ.

တချုးလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တခါစုာ်စုာ်, န့ၢ်ရဲၣ်ကရူၢ်ဝဲအံၤ အမူအဒါအိၣ်လၢကဘၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ ဖီလ်စံၣ်အလံာ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီမၤတၢ်ကမံးတံာ် Thematic Working Committees (TWC) ဆှၢနှာ်ဝဲတဖၣ်, ဒီးကဘၣ်ဒုးကဲထီၣ် က့ၤအီၤဒ်ဖီလ်စံၣ်အလံာ်ပတြီၤတခါအသိးလီၤ. ဖီလ်စံၣ်အလံာ် တုၤမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤလၢလၢပှဲၤပှဲၤလၢ UPDJC တဘျီ, လံာ်အဝဲအံၤတၢ်ကဆှၢနှာ်ကဒီးအီၤဆူညါ ဆူပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်နူၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မ့ၢ်အၢၣ် လီၤတူၢ်လိာ်ဖီလ်စံၣ်အလံာ်ဒီး အခီပညီမ့ၢ်ဝဲကကဲထီၣ်ဒ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်အၢၣ်လီၤတက့တခီအ သိး, ဒီးတၢ်ကသူၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံး ဖဲဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်ဆူညါအဂီၢ် တၢ်ကဒိးသနူၤထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ နူၣ်အဖီခိၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အါဒၣ်တက့ၢ်လၢတၢ်ညီကွံာ်အီၤတဖၣ် ဘၣ်ထွဲဒီးထံရူၢ်ကီၢ်သဲး ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်အဂ့ၢ်လီၤ. TWC ဆှၢနှာ် ဝဲထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်နွံထံၣ်, ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တၢ်ဂ့ၢ်တဆံတထံၣ်, လၢအကျါထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ခံထံၣ်, ဒီးမုၢ် ကျိၤဝဲၤကွာ်တၢ်ဂ့ၢ်တထံၣ်, ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤလီၤ.

ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ခံထံၣ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ် ခံထံၣ်လၢာ်ဘၣ်ထွဲဒီးမုၣ်ခွါတၢ်ထဲသိးတုၤသိး, လၢအပၣ်ဃုာ်တၢ်ဆှၢ နှာ်လၢတၢ်ကကွဲးပၢ်လီၤဖီလ်စံၣ် ဒ်သိးကမၤလီၤတံၢ် တၢ်အခွဲးအယာ်ထဲသိးတုၤသိးလၢ မုၣ်ခွါခဲလၢာ်အဂီၢ်, ဒီး တၢ်ကမၤဟါမ်ၢ်ကွံာ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢ မုၣ်ခွါအဖီခိၣ်, ဒီးပိာ်မုၣ်ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်လီၢ်လၤအစှၤကတၢၢ် ၃၀ မျးက ယၤလၢထံရူၢ်ကီၢ်သဲးအပူၤလီၤ. သနာ်က့, UPDJC ညီကွံာ်ဝဲမုၣ်ခွါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဆှၢနှာ်လၢအဂၤခဲလၢာ် လၢဘၣ် ဃးတၢ်ဒီသဒၢပိာ်မုၣ် ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂ့ၢ်တဖၣ်လီၤ.

Credit : Myanmar Times

လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တပၤ, တၢ်ဆှၢနှာ်လၢဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ထၢခိသွဲ, ဒီးတၢ်နီၤလီၤသူတၢ်ဟဲနှာ် လၢအန့ၢ် လၢန့ၣ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးကံၢ်စီတခါ, ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤ လၢတၢ်ကကွၢ်ဆိကမိၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤလၢ တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤ တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ, တၢ်မၤဘၣ်ဃးပှၤဂ့ၢ်ဂီ, ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ဒီးခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်နူၣ်လီၤ.

တၢ်ညီကွံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢတၢ်ဆှၢနှာ် မၤဟးဂီၤပှၤ လၢအစံးကတိၤတၢ်တဖၣ်အသူၣ်အသး, လၢက လုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်အကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးတနီၤလၢ ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်အကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအဟဲထီၣ် UPDJC တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် လီၤ.

နံၣ်လၢအပူၤကွံာ်ဒီတနံၣ်, ကရူၢ်ဖိၣ်စုကဝဲၤတဖၣ် ကတိၤအသးလၢတၢ်တဲသကိးအဂီၢ် ခီဖျိမၤဝဲကလုာ်ပတီၢ် ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်တၢၣ်ပီၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, ဒီးလဲၤထီၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီမၤတၢ်ကမံးတံာ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, ဒ်သိးကဒုး အိၣ်ထီၣ်ဒီးမၤလီၤတံၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဆှၢနှာ် လၢတၢ်ကတဲသကိးအီၤလၢပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ် ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ထဲလၢစှၤထံၣ်ဇၢ လဲၤခီဖျိဝဲ UPDJC တၢ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်အကျဲ န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တဆံလွံၢ်ထံၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤဆဲးစုမုၢ်ကျၢၢ်ဒ်အမ့ၢ် ပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့ ၂ အသိး[8-12]

တၢ်စံးကတိၤတၢၣ်ပီၣ်သကိးနးနးကျၢၤကျၢၤဃုသီဝံၤအလီၢ်ခံ, ခၢၣ်စးဟဲထီၣ် ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢ ဘျီတဘျီတဖၣ်, လၢလီၢ်ခံကတၢၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲသနူ ၁၄ ထံၣ်, ဒ်အမ့ၢ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့ ၂ ခါတ ခါအသိး, ပၣ်ဃုာ်ဝဲထံရူၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်, ပှၤဂ့ၢ်ဂီတၢ်ဂ့ၢ်, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တၢ်ဂ့ၢ်, ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီးခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဂ့ၢ် သ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးဘၣ်တၢ်ဆဲးလီၤအီၤလၢ ကရူၢ်အခိၣ်နၢ်လၢအဟဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် လၢကီၢ်ပဒိၣ်, သဲစးဘျိၣ်ဒိၣ်, ကီၢ်

သုးမုၢ်, ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကပဲၤကရူၢ်ဆဲးတၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးအတၢ်အာၣ်လီၤ, ဒီးထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်တဖၣ်လီၤ. (ကွၢ်လၢ Annex တက့ၢ်.)

တၢ်ဆဲးတၢ်အာၣ်လီၤ မ့ၢ်နာ်သက့တၢ်ဖှၣ်ဆၢအိၣ်လၢ ကီၢ်ပဒိၣ်, ကီၢ်သုးမုၢ် ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကပဲၤကရူၢ်တဖၣ် အဘၢၣ်စၢၤဒၣ်လဲာ်လီၤ.

- ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသနူဘၣ်ထွဲထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်လွံၢ်ထံၣ် လၢအပၣ်ဃုာ်ဝဲမုၣ်ခွါတၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်ပာ်နီ့ၢ်ပိာ်မုၣ်အလီၢ်အစှၤကတၢၢ် ၃၀ မျးကယၤလၢတၢ်မၤသနၢၣ်တခါစုာ်စုာ်, တၢ်ဒီသဒၢတၢ်မၤအၢမၤသီပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤ, ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ပိာ်မုၣ်မၤတၢ်သ့အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤ.

- သနူဘၣ်ထွဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တထံၣ် လၢအစိာ်ကဖီထီၣ်ကီၢ်ဒိၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်အခွဲးအယာ်လၢ ကကွဲးပာ်လီၤဒီးမၤထွဲ မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအဖီလ်စံၣ် ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်တိာ်ကျဲၤနၣ်လီၤ.

- သနူဘၣ်ထွဲ ပှၤဂ့ၢ်ဂီတၢ်ဂ့ၢ်နွံထံၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဝဲတၢ်မၤထွဲ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အကျိၤအကွာ်လၢပှၤခဲလၢာ်အဂီၢ်, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ကွၢ်ထွဲလၢပှၤခဲလၢာ်အဂီၢ်, တၢ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအအုၣ်ကီၤပိာ်မုၣ်အခွဲးအယာ်, ဒီးတၢ်မၤလီၤစှၤတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ ပှၤစွဲကသံၣ်မူၤဘှီးအဂီၢ်လီၤ.

- သနူလၢဘၣ်ထွဲ ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ဒီးခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခံထံၣ်, လၢအစံးဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ ဘၣ်ဃးထဲလၢဟီၣ်ကဝီၤထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်, ဒီးပှၤကီၢ်ချၢဖိတဘၣ်ပၢဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် လိၤလိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့တမ့ၢ် လၢကျဲလၢအဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤလီၤ. တချုးလၢတၢ်သူဟီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်တယၢၢ်တယာ်ဆိတၢ်အိၣ်သးလၢခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်, ပှၤဂ့ၢ်ဂီဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးကအိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်, ဃုာ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်တဲသကိးဒီးဟီၣ်ကဝီၤကမျၢ်နၣ်လီၤ.

ဃုာ်ဒီးဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်ဘျၢ ၁၄ ထံၣ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်လၢ ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢဘျီတဘျီ, အခဲအံၤဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်ဘျၢလၢ တၢ်ပၢနာ်လၢကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အာၣ်လီၤ ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ ၅၁ ထံၣ်လံလီၤ.

Credit : Mon News Agency

ထံကီၢ်ပှၤကူၣ်လိာ်တၢ် အီၣ်ဆါစူးကွံၣ်တဲလီၤတံၢ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်ဂ့ၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢဆဲးတဲသကိးဒံး ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးအဂ့ၢ်သ့ ခီဖျိကရၢတဖၣ်အတၢ်ကျဲးစၢးသကိးကဒဲကဒဲအဃိ, မ့ၢ်ဒၣ်လဲာ်တၢ်ထံၣ်တလီၤပလိာ်အိၣ်ဝဲလၢပှၤဟဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖၣ်အကျါ, ဒီးတၢ်ဆဲးကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အာၣ်လီၤအဒ့ ၂ ပာ်ဖျါဝဲ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တပတုာ်ဘၣ်, တက့ၤကဒါလီၢ်ခံဘၣ်, ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲမ့ၢ်အိၣ်ဒၣ်လဲာ် လဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲဆူညါနၣ်လီၤ.

သနာ်က့, အဝဲဒၣ်သးတမုာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တမၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤနီတမံၤ ဘၣ်ဃးလၢတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢသနၢၣ်အဃိ, ဒီးစံးဝဲတၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂ့ၢ် ကဘၣ်အိၣ်တမံၤမံၤ ကရၢဘၣ်ထွဲတဖၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒိးသူၣ်ထီၣ် ဖဲဒရဲၣ်ကၠိၢ်စၢဖှိၣ်လၢအဂံၢ်ဆူၣ် လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးတၢ်တီတၢ်ြတ်လၢပှၤခဲလၢာ်အဂီၢ် အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်ကမၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂ့ၢ်အဂီၢ်, အဝဲဒၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကကွၢ်ဆိကမိၣ်ကဒါက့ၤ ထံရှ့ၢ်ကၠိၢ်သဲးအတကွီၢ်, တၢ်ဆီလီၤပာ်လီၤ, ဒီးတၢ်က့ၢ်အဂီၤ လၢတၢ်စူးကါအခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

"ပထံၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနီၤလၢတၢ်တဲသကိးအီၤလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤသ့လီၤ, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနီၤတခီ တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤတသ့ဘၣ်. ကရှ့ၢ်ခဲလၢာ်လၢအဟဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤဒီးတၢ်မံမီၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးလီၤ. တၢ်ကီတၢ်ခဲဖးဒိၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤကျဲအပူၤ လၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်ကဘၣ်သးစူၤ ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ် လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤအဂီၢ်လီၤ. တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤလၢတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢသနၢၣ်တပၤ မ့ၢ်တၢ်အရှ့ဒိၣ်လၢတၢ်မၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကျဲအပူၤ မ့ၢ်လၢအလိၣ်ဒ်သိးကကဲထီၣ်ကၠိၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်အၢၣ်လီၤ လၢအလၢအပှဲၤတခါအဂီၢ်လီၤ." အဝဲဒၣ်စံး.

"ဒ်သိးတၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ် ကၠိၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤ လၢအလၢအပှဲၤအဂီၢ်, တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢကဘၣ်ပၣ်လီၤ." "ဒ်သိးတၢ်ကမၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်သးဝဲန့ၣ်အဂီၢ်, ပကဘၣ်ကျဲးစၢးဒူဒူလၢပကကွၢ်ကဒါက့ၤ ပထံရှ့ၢ်ကၠိၢ်သဲးအတကွီၢ်, တၢ်ဆီလီၤပာ်လီၤ ဒီးအက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ."

ဒ်သိးတၢ်ကဘှါရှဲတၢ်ကီတၢ်ခဲအဂီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ ထံရှ့ၢ်ကၠိၢ်သဲးတၢ်တဲသကိးအတကွီၢ်လၢတၢ်သူခဲအံၤ, ဒီးဆီတလဲက့ၤဆူအတကွီၢ်လၢအကြၢးအဘၣ်တခါခါ ဒီးကျဲးစၢးမၤန့ၢ်တၢ်မၤကျဲလၢအဂ့ၤန့ၢ်အန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ကတၢၢ် ဒီးကၠိၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ့ၢ်လံၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢဘျီတဘျီ တၢ်ဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါအလံာ်[13-15]

လၢအတၢ်ကတိၤကျိၢ်တၢ်အပူၤ, ထံကၠိၢ်ပှၤကူၣ်လိာ်တၢ် အီၣ်ဆါစူးကွံၣ် တဲဖျါအတၢ်သးမံဒီးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အစၢလၢအဟဲထီၣ်, စံးဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အစၢလၢတၢ် မၤန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤ ဒီးမ့ၢ်တၢ်ရှ့ဒိၣ်ဝဲနီၢ်နီၢ်လၢ ထံကၠိၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကျဲလၢလဲၤကပၢ်ကပၢ်သးသ့, အဂ့ၢ်လီၤ.

သ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အစၢ တၢ်ကထံၣ်ဘၣ်ဖုး အီၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်တမၤန့ၢ်တၢ်အါအဃိဒီး, အဝဲဒၣ် ဒီသဒၢဝဲခီဖျိစံးဝဲ, တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တၢ်မၤ အီၤဝံၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်, ဒီးလၢတၢ်ကီတၢ်ခဲအက လုာ်ကလုာ်အကျါဒၣ်လဲာ်, အစၢဟဲထီၣ်ဝဲအဃိ, တၢ်ထံၣ်အီၤသ့ဒ်အမ့ၢ် "တၢ်ပနီၣ်တခါ" လၢထံ ကၠိၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကျဲ, "လဲၤအသးဆူညါ" န့ၣ်လီၤ.

လၢအဂၤတပၤ, မါညွှမီၣ်, လၢအမ့ၢ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ခိၣ်နၢ်အဒိၣ်တဂၤ, စံးဝဲလၢ တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အစၢဟဲထီၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအဒုးဆူၣ်ထီၣ်ပသူၣ်ပသး မ့ၢ်လၢကၠိၢ်ပဒိၣ်ဒီးသုးခိၣ်နၢ်တတဖၣ် "တနၢ်ပၢၢ်" ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘှီအဃိလီၤ.

ဖဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အကတၢၢ်, တၢ်ထုးထီၣ်ပာ်ဖျါလံာ်ဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါတခါ လၢခၢၣ်စးတဖၣ်အၢၣ်လီၤသကိးဝဲ လၢကမၤကဒီးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဘျီဖဲနံၣ်

ဘူးကတၢ်, ဒီးကမၤဒံးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ခံဘျီလၢ ၂၀၁၉ အတီၢ်ပူၤ, ဒ်သိးကကျဲးစၢးဆီလီၤဟ်လီၤအါထီၣ် ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသန္နလၢအလိၣ် လၢတၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ် ဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံးဖဲဒရဲၣ်ကီၢ်စၢထီၣ်ထံ ကီၢ်အဂၢ်လီၤ.

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအလံာ် ဖျါဒ်လာ်အသိးလီၤ.

1. ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ်ၢလီၢ်သၢဘျီတဘျီ တၢ်မၤအီၤဖဲကီၢ်ပယီၤထံဂုၤကီၢ်ဂၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲၤလီၢ် ၂, နံ့ၢ်ပှ်ၣ်ဒီၣ်, စးထီၣ်လါယူၤလံ ၁၁ တုၤ ၁၆ ၂၀၁၈ လီၤ. ပှၤဟဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢကရူၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ ၇၀၀ ဂၤ, တမံၤလၢတၢ်ကွဲအီၤလီၤဆီ ၂၉ ဂၤ, ပှၤထီၣ်ဒိကနၣ်တၢ် ၂၀၄ ဂၤ, ပှၤဆှၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် ၂၇ ဂၤ, ဒီးကရူၢ်ဆီၣ်ထွဲတၢ် ၁၅၂ ဂၤလီၤ. တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တၢ်မၤအီၤ လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီဖီခိၣ်, လၢကရူၢ်ဖီခိၣ်, ဒီးတၢ်မၤအီၤလၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒၣ်ဝဲ, ဒီးတၢ်ဆှၢနုာ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်တဖၣ် တၢ်ဆဲးအီၤဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့ ၂ အသိးလီၤ.

2. လၢတၢ်ဝဲအံၤအမဲာ်ညါ, ခၢၣ်စးလၢဟဲထီၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ်ၢလီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢဘျီတဘျီတဖၣ် အၢၣ်လီၤသကိးဝဲလၢကကျဲးစၢးဆူညါ ဒ်သိးကမၤန့ၢ်တၢ်ပညိၣ်လၢအဖီလာ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

   (a) ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ်ၢလီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, တၢ်ကမၤအီၤဒ်တၢ်တဲထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတကွီၢ်အသိး, တဘျီကဒီးဖဲ ၂၀၁၈, ဒီးခံဘျီဖဲ ၂၀၁၉ လီၤ.
   (b) တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တၢ်ကမၤအီၤလၢတၢ်အပတီၢ်ခဲလၢာ် ဒီးကဆှၢဆူတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်ဆူညါတခါ, ဒီးတုၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် တၢ်မၤအီၤသၢဘျီဝံၤတစု, ဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်ဘျၢလၢဘၣ်ဃး ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ်ဒီးဖဲဒရဲၣ်, လၢအမ့ၢ်ဂံၢ်ခီၣ်ထံးခီၣ်တဃာ်လၢတၢ်ကသူၣ်ထီၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ်, လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ် ဒီးဖဲဒရဲၣ်အကျိၤအကွာ်အဖီခိၣ်, တၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.
   (c) လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢကဟဲလၢခံအပူၤ, ကရူၢ်ခဲလၢာ်ကကျဲးစၢးဆူညါ လၢကဆီလီၤဂံၢ်ခီၣ်ထံးသန္နလၢဘၣ်ထွဲဒီး ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ် ဒီးဖဲဒရဲၣ်အကဲ့ၢ်အဂီၤ ဒ်ခီၣ်တဃာ်အသိးလီၤ.
   (d) ဖဲ ၂၀၂၀, ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ်ၢလီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် တၢ်ကမၤအီၤဒ်အလိၣ်အိၣ်ဝဲအသိးလီၤ.

3. အိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢအမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်သုတလီၤပှ်ၢ်တဂ့ၤ, ကလုာ်ဒူၣ်တၢ်ရိဖှိၣ်ဃူဖိးသုတဟးဂီၤတဂ့ၤ, ဒီးထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ ကဘၣ်အိၣ်ဂၢ်ဆိးကျၢၤဝဲ, လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢတၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, ဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ်, ဒ်အလီၤပလိာ်ဝဲဒီးပှ်ၢလီၢ်တၢ်သးသဟီၣ်, ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ်ၢလီၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ် ကဆဲးကျဲးစၢးဆူညါလၢ ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ် ဒီးဖဲဒရဲၣ်အကျိၤအကွာ်ဖီခိၣ်, လၢအဟ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်ရှၣ်စံၣ်, ကလုာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးအခွဲးအယာ်, တၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဒ်အလီၤပလိာ်ထံရူၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်တဲအစၢဟဲထီၣ်အသိးလီၤ.

သးစၢ်ကလုၢ်[16]

လၢပဒိၣ်ခၢၣ်စးဒီး ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤခိၣ်နၢ်တဖၣ် အမဲာ်ညါ, သးစၢ်ပှၤဂဲၤလိာ်တၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဟဲထီၣ် ဝဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်ထံၣ်အဖီခိၣ်, တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကျဲ တဂၢ်ဃုာ်ပှၤသူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်, ပိာ်မုၣ် ပိာ်မၢၤ, ဒီးပှၤအဂၤလၢဂံၢ်ခီၣ်ထံးကမျၢ်ပတီၢ်ဘၣ်လီၤ.

အံၣ်သ့ၤစၤမီၣ်, လၢအမ့ၢ်သးစၢ်ခိၣ်နၢ်တဂၤလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံးပၣ်တံၣ် လၢပှၤတဝၢအသိအဂီၢ်, ဟ်ဖျါအတၢ်ဆိ မိၣ်လၢ အဝဲဒၣ်သးအုးလၢပှၤသးစၢ်လၢအဟ်ဖျါအသးထီဒါတၢ်ဒုးတၢ်ယာ် လၢကခ့ၣ်ကီၢ်စဲၣ်ဖဲလါမ့ၤအပှၤတ ဖၣ်, ဘၣ်တၢ်ဖီၣ်အဝဲသ့ၣ်အဃိလီၤ.

"ပှၤလၢအဃ့ပဒိၣ်လၢကပတုာ်တၢ်ဒုးလၢကခ့ၣ်ကီၢ်စဲၣ်, ဒီးပှၤလၢအဖးဖျါထီၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အထါတဖၣ် ဘၣ် တၢ်ဖီၣ်အီၤ, ဆိုးလၢကွၢ်, ဒီးဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်အီၤလီၤ. ခိၣ်နၢ်လၢတၢ်ဖီခိၣ်လၢအိၣ်ဒီးစိကမီၤ လၢကရူၢ်အါဖုတဖၣ် မၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်, ဘၣ်ဆၣ်လၢကမျၢ်လၢဂံၢ်ခီၣ်ထံးပတီၢ်အဂီၢ်, ပိာ်မုၣ်ဒီးသးစၢ်တဖၣ်, တၢ်တြီအဝဲ သ့ၣ်အခွဲးအယာ်လၢ ကနုာ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကျဲအပူၤလီၤ."

ခိၤဘါနဲၣ်လၢကရနံၣ်ကီၢ်စဲၣ်သးစၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢ, တဲ လီၤကထၢဝဲလၢ လၢတၢ်တဲသကိးအပူၤ တၢ်ကဘၣ် ထိၣ်ဘၣ်စှီၤတၢ်ဘၣ်ဂီၢ်ဖိးဒ့လၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မုၢ် လၢ်ကွၢ်စိ ဒီးတၢ်ထဲသိးတုၤသိးလၢကလုာ်ဒူၣ်ပှၤနီၣ် ဂံၢ်စှၤအဂီၢ် အဘၢၣ်စၢၤလီၤ.

Credit : Karen Information Center

"မ့ၢ်လၢကလုာ်ဒူၣ်အါဒူၣ်အိၣ်ဆိးလၢပထံကီၢ်ပူၤအ ဃိဒီး, ပကဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဂီၢ်ဖိးဒ့ ခီဖျိပဆိ မိၣ်ထီၣ် ဘၣ်ဃးကလုာ်ဒူၣ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, ဖဲဒ ရဲၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤ, ဒီးတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ ဖဲပတဲတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် အဂ့ၢ်အခါလီၤ. ကလုာ်ဒူၣ်ကိးဒူၣ်ဒဲး က ဘၣ်သ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ် ဒီးဟ်ကဲလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤလီၤ. ပသးခုလၢပထံၣ်ဘၣ် ကလုာ်ဒူၣ်ခဲလၢာ်နုာ်လီၤပၣ် ဃုာ်လၢ ပ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢဘျီတဘျီအံၤ, ဒီးပအဲၣ်ဒိးလၢခိၣ်နၢ်ခဲလၢာ် ကတဲတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပတုာ် ဒုးလိာ်အသးလၢ တၢ်လီၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ."

လ့လဲၣ်ကၠဲၤစ့ၤ, လၢအမ့ၢ်ကီၢ်ပယီၤဒီဘ့ၣ်ဘၣ်ထွဲ ကၠိဖိဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံးဂၢ်ဘါစၢဖှိၣ် ကရၢဖိတဂၤ, တအၢၣ်လီၤ ထွဲဒီး တၢ်မၤပ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢအခဲအံၤ ဖဲ ၂၀၀၈ ဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်ဘျၢသဲစး လၢဘၣ်တၢ်ကွဲးပာ်လီၤအီၤလၢအ ပူၤကွံာ်သုးပဒိၣ်, အိၣ်ဂၢၢ်ဒံးအခါလီၤ.

"ကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအထိၣ်ဟူးထိၣ်ဂဲၤပသူၣ်ပသးလီၤ, ဘၣ်ဆၣ်သုးမုၢ်ခိၣ် အတၢ်က တိၤသ့ၣ်တဖၣ် လီၤဂာ်ဒ်တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်လီၤ." "ပတအဲၣ်ဒိးတၢ်ဝဲအံၤဘၣ်. ပအဲၣ်ဒိး လၢအဝဲသ့ၣ်ကတဲတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢသူၣ်အိၣ်သးအိၣ်, ဒ်သိးပကအိၣ်ဒီးခါဆူညါလၢအဂ့ၤ ခီဖျိမၤလိန့ၢ်တၢ်အဒိ အတဲာ်လၢအပူၤကွံာ်န့ၣ်လီၤ."

တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အချၢ[17-18]

ဖဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တနွံအတီၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ်, တၢ်ထံၣ်လိာ်လီၤလီၤဆီဆီလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အချၢ အိၣ်တဘျုးခါလၢ အီၣ်ဆါစူးကၠံၣ်, ကီၢ်သုးမုၢ်ခိၣ်နၢ် ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ, လၢအဆဲး NCA တၢ်အာၣ်လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တ ဆဲးမ့ၢ်ဂ့ၤလီၤ.

- အီၣ်ဆါစူးကၠံၣ် ထံၣ်လိာ်အသးဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်အဖု ၁၀ လၢအဆဲးတၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခး အတၢ်အာၣ်လီၤ, ဖဲမုၢ်ဖီဖးအနံၤ လါယူၤလံ ၁၃ သီ, ဒ်သိးကတဲလီၤကထၢအဝဲသ့ၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်ဆဲး တဲသကိးဒံးတၢ် ဘၣ်ဃးကလုာ်ဒူၣ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်ပၢလီၤသး ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဖဲဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် ဒ်သိးတၢ်

မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကဆဲးလဲၤအသးဆူညါ လၢအတၢ်တိာ်ပာ်မ့ၢ် တၢ်ပတုာ်ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဒုး လၢအမၤအသးန့ၢ်လံအနံၣ်လၢအဆံတဖၣ်လီၤ. အဂဲၤသ့ၣ်တၢၣ်ပီၣ်စ့ၢ်ကီး ကဘၣ်လဲၤခီဖျိတၢ်တြီမၤတံာ်တာ်ဒ်လဲၣ် လၢဘၣ်သဂၢၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အခဲအံၤ,ဖဲအဂဲၤသ့ၣ်ထံၣ်လိာ်သးလၢ ဒီကလုာ်တၢ်ဃူလိာ်ဖိးလိာ်ဒီး တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ဂဲၤလီၢ်, နံၣ်ပှ္ၣ်ဒီၣ်, အခါလီၤ.

- တချုးလၢအဂဲနံ့ၣ်, အီၣ်ဆါစူးကွံၣ် ထံၣ်လိာ်အသးဒီးခၢၣ်စးလၢ ကလံၤစိးသိၣ်မံၤကရူၢ်, လၢအမ့ၢ်ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဂဲၤကရူၢ်ပာ်ဖှိၣ်အသး, လၢတဆဲး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤတဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဂဲရၢ်ခၢၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ် Arakan Army (AA), ကချ့ၣ်တၢ်သဘျ့သုးမုၢ်ဒိၣ် Kachin Independence Army (KIA), ကီၢ်ပယီၤဒီကလုာ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်တံးသိၣ်မံၤသုးမုၢ်ဒိၣ် Myanmar National Democratic Alliance Army (MNDAA), တအါဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် Ta'ang National Liberation Army (TNLA), ဒီးဝးကီၢ်စဲၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်စၢဖှိၣ် United Wa State Army (UWSA), ယိၤဒိၣ်ကီၢ်စဲၣ်တၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီပၣ်တံၣ်/ယိၤဒိၣ်ကီၢ်စဲၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ် Shan State Progress Party/Shan State Army (SSPP/SSA), ဒီးဒီကလုာ်ဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံးသိၣ်မံၤသုးမုၢ်ဒိၣ် National Democratic Alliance Army (NDAA-Mongla group) မီၣ်လါကရူၢ်, ဒ်သိးကတၢၣ်ပီၣ်သကိး ကမၤ လီၤစှၤတၢ်ထီဒုၣ်ဒါ, တၢ်ဆဲးကီၢ်ပဒိၣ်ထံကီၢ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးအတၢ်အၢၣ်လီၤ NCA ဒီးကနုာ်လီၤတဲသကိးထံရူၢ်ကီၢ်သဲးအဂ့ၢ်အကျိၤအဂီၢ်လီၤ.

ကရၢဖိလၢ ဖဲဒရဲၣ်ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်တဲသကိး ဒီးတၢ်ကူၣ်လိာ်သကိးကမံးတံာ်, လၢတၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးအီၤလၢကလံၤစိးသိၣ်မံၤကရူၢ်, လၢအမ့ၢ်ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဂဲၤကရူၢ်နဲ့ဖုအတၢ်ပာ်ဖှိၣ်သး, ဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢ ဝးကီၢ်စဲၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်စၢဖှိၣ်, ထံၣ်လိာ်အသးစ့ၢ်ကီးဒီးထံကီၢ်သုးမုၢ်ဒိၣ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ် ဖဲပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အချၢလီၤ.

- ကီၢ်သုးမုၢ်အခိၣ် သုးခိၣ်ကျၢ်မ့အီၣ်လၢ် ထံၣ်လိာ်အသးဒီးခၢၣ်စးလၢ ကရူၢ်တဆဲးတၢ်အၢၣ်လီၤလွံၢ်ဖုလၢအပူၤကွံာ်ဆဲးတ့ၢ် ခံဖုအဘၢၣ်စၢၤ တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးအတၢ်အၢၣ်လီၤ - UWSA, ကချ့ၣ်တၢ်သဘျ့သုးမုၢ်ဒိၣ်, မီၣ်လါအိၣ်သူၣ်လီၤအသး ဒီကလုာ်ဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံး သိၣ်မံၤသုးမုၢ်ဒိၣ်, ဒီးကလံၤစိးယိၤဒိၣ်ကီၢ်စဲၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ် တဖၣ်လီၤ.

- ကီၢ်သုးမုၢ်ခိၣ်ခံဂၤတဂၤ သုးခိၣ်ကျၢ်ခံဂၤတဂၤ စိပ့, ထံၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးခၢၣ်စးလၢ ကရူၢ်တဆဲးတၢ်အၢၣ်လီၤသၢဖု, လၢတဆဲးဘၣ်ခံဖုဘၢၣ်စၢၤတၢ်အၢၣ်လီၤနီတဘျီ မ့ၢ်ဂဲ - တအါဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်, ရၢ်ခၢၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်, ဒီးကိကၣ်အိၣ်သူၣ်လီၤသး ကီၢ်ပယီၤဒီကလုာ်ဒံၣ်မိၣ်ကရဲးတံးသိၣ်မံၤသုးမုၢ်ဒိၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ခံခါလၢာ် တၢၣ်ပီၣ်သကိးဂဲတၢ်ဆဲး NCA တၢ်အၢၣ်လီၤ ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်မၤကျဲ, လၢတၢ်တၢၣ်ပီၣ်သကိးဒီကတီၢ်လီၤ.

Endnotes

1. Myanmar Times, *Panglong opens; leaders call for peace process to move forward* https://www.mmtimes.com/news/panglong-opens-leaders-call-peace-process-move-forward.html

2. Radio Free Asia, *Myanmar Opens New Round of Delicate Peace Talks With Ethnic Armies* https://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-opens-new-round-of-delicate-peace-talks-with-ethnic-armies-07112018164545.html

3. Radio Free Asia, *Myanmar Opens New Round of Delicate Peace Talks With Ethnic Armies* https://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-opens-new-round-of-delicate-peace-talks-with-ethnic-armies-07112018164545.html

4. Myanmar Times, *Panglong opens; leaders call for peace process to move forward* https://www.mmtimes.com/news/panglong-opens-leaders-call-peace-process-move-forward.html

5. Frontier Myanmar, *Tatmadaw intransigence and the quest for peace* https://frontiermyanmar.net/en/tatmadaw-intransigence-and-the-quest-for-peace

6. Burma News International, *National solidarity should be built through equality, not military pressure – KNU says* https://www.bnionline.net/en/news/national-solidarity-should-be-built-through-equality-not-military-pressure-knu-says

7. Frontier Myanmar, *Peace conference opens amid low expectations and calls for reform* https://frontiermyanmar.net/en/peace-conference-opens-amid-low-expectations-and-calls-for-reform

8. Xinhua, *Myanmar's peace process reaches another milestone as Panglong peace conference ends* http://www.xinhuanet.com/english/2018-07/17/c_137330108.htm

9. The Minichai, *Myanmar peace conference reaches more agreements for future union* *https://mainichi.jp/english/articles/20180717/p2g/00m/0fp/010000c*

10. Xinhua, *Myanmar's peace process reaches another milestone as Panglong peace conference ends* http://www.xinhuanet.com/english/2018-07/17/c_137330108.htm

11. The Minichai, *Myanmar peace conference reaches more agreements for future union* *https://mainichi.jp/english/articles/20180717/p2g/00m/0fp/010000c*

12. Radio Free Asia, *Aung San Suu Kyi Calls For New Strategy, Patience in Myanmar Peace Talks* https://www.rfa.org/english/news/myanmar/assk-talks-07162018164840.html

13. Xinhua, *Myanmar's peace process reaches another milestone as Panglong peace conference ends* http://www.xinhuanet.com/english/2018-07/17/c_137330108.htm

14. The Minichai, *Myanmar peace conference reaches more agreements for future union* *https://mainichi.jp/english/articles/20180717/p2g/00m/0fp/010000c*

15. The Global New Light of Myanmar, *Declaration of the Third Session of the Union Peace Conference — 21st Century Panglong* http://www.globalnewlightofmyanmar.com/declaration-of-the-third-session-of-the-union-peace-conference-21st-century-panglong/

16. Radia Free Asia, *Myanmar Opens New Round of Delicate Peace Talks With Ethnic Armies* https://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-opens-new-round-of-delicate-peace-talks-with-ethnic-armies-07112018164545.html

17. Radio Free Asia, *Aung San Suu Kyi Tells Ethnic Armies More Talks Needed to Advance Myanmar Peace Process* https://www.rfa.org/english/news/myanmar/aung-san-suu-kyi-tells-ethnic-armies-more-talks-needed-07132018160020.html

18. Radio Free Asia, *Aung San Suu Kyi, Military Chief Discuss Peace Process With Ethnic Armies* https://www.rfa.org/english/news/myanmar/aung-san-suu-kyi-military-chief-discuss-peace-process-with-ethnic-armies-07122018160118.html

Annex

Union Accord Part II ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အာၣ်လီၤအဒ့ ၂

1. အိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢအမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်သုတလီၤပှီၢ်တဂ့ၤ, ကလုာ်ဒူၣ်တၢ်ရှိဖှိၣ်ဃူဖိးသုတဟးဂီၤတဂ့ၤ, ဒီးထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ ကဘၣ်အိၣ်ဂၢၢ်ဆီးကျၢၤဝဲ, လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢတၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိး တုၤသိး, ဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ်, ဒ်အလီၤပလိာ်ဝဲဒီးပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်သးသဟီၣ်, ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် တၢ်မၤအီၤဖဲန့ၢ်ပှံၣ်ဒီၣ်, လါယူၤလံ ၁၁ - ၁၆, ၂၀၁၈, ဒ်သိးတၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် ဒီးဖဲဒရဲၣ်အကျိၤအကွာ်ဖီခိၣ်, လၢ

အဟ့ၣ်တၢ်အှၣ်ကီၤလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်, ကလုာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးအခွဲး အယာ်, တၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဒ်အလီၤပလိာ်ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်တဲအစၢဟဲထီၣ်အသိးလီၤ.

2. ဖဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲအံၤ, တၢ်တဲသကိးတဖၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီဒၣ်ဝဲ, ကရ့ၢ်ဒၣ်ဝဲ လၢအပတီၢ်ဒီးပ တီၢ် ဒ်သိးတၢ်ကကွၢ်ဆိကမိၣ်ဖီၣ်လိစံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢ ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်တဲသကိးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကမံးတံာ်သ ဃဲၤ Union Peace Dialogue Joint Committee (UPDJC) ဆှၢနုာ်ဝဲတဖၣ်, ဒီးဖီလ်စံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်အၢၣ် လီၤတူၢ်လိာ်အီၤလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤတဖၣ် တၢ်ဆဲးအီၤဒ်အမ့ၢ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့ ၂ အသိး လီၤ.

3. ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့ ၂ လၢတၢ်ဆဲးအီၤလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲအံၤ ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤအဂၤလၢတၢ်ကမၤ နှ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢခံတဖၣ် တၢ်ကပာ်ဖှိၣ်ဒီးဆဲးအီၤ ဒ်အမ့ၢ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတခါအသိးလီၤ.

4. ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့ ၂ လၢတၢ်ဆဲးအီၤလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အဘျီဝဲအံၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

(a) ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသနူဘၣ်ဃး ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးသနၢၣ် လွံၢ်ထံၣ်

(b) ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသနူဘၣ်ဃး မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်သနၢၣ် တထံၣ်

(c) ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသနူဘၣ်ဃး ပှၤဂ့ၢ်ဂီသနၢၣ် နွံထံၣ်

(d) တၢ်အၢၣ်လီၤခံထံၣ်ဘၣ်ဃး ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီးခိၣ်ဃၢၤန့ဆၢၣ်သနၢၣ် ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသနူ, ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ ၁၄ ထံၣ်ဒ်အဖျါလၢ တၢ်ဘျးစဲ (a), (b), (c) ဒီး (d) တဖၣ်လီၤ.

5. တၢ်အၢၣ်လီၤလၢအဖီခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဆဲးအီၤလၢကရူၢ်တဖုစုာ်စုာ်အခိၣ် ဖဲကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်မုာ် တၢ်ခုၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် - ၂၁ ယၤဖှိၣ်ပှ့ၢ်လီၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢဘျီတဘျီ ဒီးဘၣ်တၢ်အုၣ်သးဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖှိၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤအဒ့ ၂ အသိး, ဒ်လၢထံကီၢ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးတၢ်အၢၣ်လီၤ Nationwide Ceasefire Agreement Section 20 (e) စံးဝဲအသိးလီၤ.

Addendum (a)

ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးသနၢၣ် ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသနူတၢ်အၢၣ်လီၤတဖၣ်

(လါယူၤလံ ၁၆ ၂၀၁၈) မုၣ်ခွါတၢ်ထဲသိးတုၤသိး

1. လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် ဒီးဖဲဒရဲၣ်အကျိၤအကွာ်အပူၤ ကီၢ်ပယီၤကီၢ်စၢဖှိၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိမတဂၤမး တၢ်တဘၣ်ပာ်လီၤဆီအီၤလၢ မုၣ်ခွါတၢ်လီၤဆီဖီခိၣ်ဘၣ်, ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဖီလ်စံၣ် လၢတၢ်ထဲသိးတုၤသိးအဂီၢ်လီၤ.

2. လၢတၢ်မၤသနၢၣ်တခါစုာ်စုာ်အပူၤ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ပိာ်မုၣ်ကဘၣ်ပၣ်ဃုာ် အစှၤကတၢၢ်အ မျးကယၤ ၃၀ လီၤ.

3. လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် ဒီးဖဲဒရဲၣ်အကျိၤအကွာ်ဖီခိၣ် အပူၤ, ကီၢ်ပယီၤကီၢ်စၢဖှိၣ် ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီးမၤထွဲ ဖီလ်စံၣ်လၢအဒီသဒၢ မုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး လီၤ.

4. တၢ်ကမၤအါထီၣ် ပိာ်မုၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒ်သိးကဆီၣ်ထွဲမုၣ်ခွါတၢ်ထဲသိးတုၤသိးအဂီၢ်.

Addendum (b)

မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်သနၢၣ် ဂံၢ်ခီၣ်ထံးသနူတၢ်အၢၣ်လီၤ

(လါယူၤလံ ၁၆ ၂၀၁၈)

ကီၢ်ဒိၣ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်တဖၣ် အခွဲးအယာ်အိၣ်လၢ ကကွဲးပာ်လီၤဒီးမၤထွဲထီၣ် မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တၢ်တိာ်ကျဲၤ လၢ အဘၣ်ဘျးကမျၢ်လီၤ. လၢတၢ်ကွဲးပာ်လီၤတၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤ, ကဘၣ်လီၤပလိာ်ဒီးကီၢ်စၢဖှိၣ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တၢ် လဲၤထီၣ်လဲၤထီဖီလ်စံၣ် ဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆိမိၣ် တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် တဘၣ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ဒိၣ်လၢအိၣ်ဘူးတဖၣ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

Addendum (c)

ပှၤဂ့ၢ်ဝီသနၢ် ဂံၢ်ခီဉ်ထံးသနူတၢ်အၢဉ်လီၤ

(လါယူၤလံ ၁၆ ၂၀၁၈)

1. လၢတၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်ပတီၢ် ဘဉ်ဃးတၢ်သူဉ်လီၤဆီလီၤကဒါသး, တၢ်မၤလဲၤထီဉ်လဲၤထီက့ၤ, ဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်လဲၤထီဉ်လဲၤထီတၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ကဘဉ်ပာ်န့ၢ်ပိာ်မုဉ်အလီၢ် အစှၤကတၢၢ် ၃၀ မျးကယၤလီၤ.
2. တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့အကျိၤအကွာ်လၢ ပှၤခဲလၢာ်မၤန့ၢ်သ့ ဒီးတူၢ်လိာ်ပှၤခဲလၢာ်.
3. တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ် တၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲလၢပှၤခဲလၢာ်အဂီၢ်, ဒီးပှၤခဲလၢာ်မၤန့ၢ်သ့, ဒီးတူၢ်လိာ်ပှၤခဲလၢာ်.
4. ကွဲးပာ်လီၤတၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢ အဟ့ဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ပှၤနီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤတလၢပုံၤဘဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ်, ဖိသဉ်, ပှၤသးပှၢ်, ဒီးပှၤမိၢ်ဒၢတဖဉ်အဂီၢ်လီၤ.
5. တၢ်ကကွၢ်ဆိမိဉ် ဒီးပၢနဲာ်ဃုာ် တၢ်ဆိကမိဉ်ဘဉ်ဃးပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဘူးလိာ်တံၢ်လိာ်သး ဖဲတၢ်မၤပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်လဲၤထီဉ်လဲၤထီတၢ်မၤသ့ဉ်တဖဉ်အခါလီၤ.
6. တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်ဒီး တၢ်မၤထွဲဖီလ်စံဉ်လၢအတုၤထီဉ်ထီဉ်ဘး ထီဒါတၢ်မၤစှၤလီၤတၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး, တၢ်ကူစါဒီးဘှီဂ့ၤထီဉ်ပှၤသူကသံဉ်မူၤဘှီး ဒီးကသံဉ်ကသီလၢမၤဘဉ်ဒိ ခိဉ်နူာ်တၢ်ဆိမိဉ်တဖဉ်.
7. ဒုးအိဉ်ထီဉ်ဒီး ရဲဉ်ကျဲၤမၤတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤတဖဉ် လၢအယူးယီဉ်ဖိသဉ်ခွဲးယာ်, မၤထွဲဒ်ဘီမုၢ်စၢဖှိဉ်ကရၢ တၢ်သးလီၤပလိာ်ဘဉ်ဃး ဖိသဉ်ခွဲးယာ် လၢဖိသဉ်တၢ်ဒိဉ်ထီဉ်အကပၤကပၤအဂီၢ်, ဒီးတၢ်မၤဟါမ်ၢ်တၢ်မၤကမဉ်အဒိဉ်အယိာ်ထီဒါဖိသဉ်.

Addendum (d)

ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်ဒီးခိဉ်ဃၢၤန့ဆၢဉ်သနၢ် ဂံၢ်ခီဉ်ထံးသနူတၢ်အၢဉ်လီၤ

(လါယူၤလံ ၁၆ ၂၀၁၈)

ဒီသဒၢဆိပာ်အဂီၢ် တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤ

1. ထဲလၢထံဖိကီၢ်ဖိတဖဉ်ဧိၤ ပၢဘဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤန့ၢ်, ဒီးပှၤကီၢ်ချၢဖိ ဒီးပှၤဟဲအိဉ်ဆိး တဖိးသဲစးတဖဉ် တဘဉ်ပၢဘဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်, လိၤလိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးလၢကျဲတဘိဘိမ့ၢ်ဂ့ၤလီၤ.
2. လၢတၢ်မၤ ဒီးတၢ်မၤထွဲထီဉ် တၢ်သူအိဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ် တၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်မၤအပူၤ, တၢ်ကဘဉ်ကွၢ်ထံတယၢၢ်ဆိမိဉ်ဆိတၢ် ဒ်သိးတၢ်မၤဟးဂီၤခိဉ်ဃၢၤန့ဆၢဉ်သုတအိဉ်တဂ့ၤအဂီၢ်, တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးလၢပှၤဂ့ၢ်ဝီသနၢ်သုတအိဉ်တဂ့ၤအဂီၢ်, တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးလၢတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဖီခိဉ် သုတအိဉ်တဂ့ၤအဂီၢ်, ဒီးတၢ်ကဘဉ်တၢဉ်ပီဉ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ဟီဉ်ကဂီၤကမျၢၢ်နဲ့ဉ်လီၤ.

SOURCE: GLOBAL LIGHT OF MYANMAR http://www.globalnewlightofmyanmar.com/14-points-signed-as-part-ii-of-union-accord/

The content of the UNHCR Thailand Media Monitoring Reports does not reflect the official view or opinion of the UNHCR.

Links: Thailand-Myanmar Cross Border Web Portal: www.commonservice.info
Facebook: www.facebook.com/commonservice
www.facebook.com/commonserviceburmese
www.facebook.com/commonservicekaren

Regional funding and funding for Thailand was also received through private donations from Italy, Japan, the Republic of Korea, Spain, Sweden, Thailand, and the United States of America.